

POSTANOWIENIE

Dnia 13 grudnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Widło (przewodniczący)

SSN Tomasz Demendecki

SSN Grzegorz Żmij (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi B. O.

z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w [...]

na przewlekłość postępowania Sądu Apelacyjnego w [...]

w sprawie I ACa [...],

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 13 grudnia 2018 r.,

oddala skargę.

UZASADNIENIE

Skarżąca, reprezentowana przez pełnomocnika procesowego, pismem z 30 maja 2018 r. wystąpiła ze skargą na przewlekłość postępowania w sprawie prowadzonej przez Sąd Apelacyjny w [...] pod sygn. akt I ACa [...], domagając się:

1. stwierdzenia, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w [...] pod sygn. akt I ACa [...] nastąpiło naruszenie prawa skarżącej do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki;
2. przyznanie skarżącej od Skarbu Państwa kwoty 10.000,00 zł;
3. zasądzenia od Skarbu Państwa na rzecz Skarżącej zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu skarżąca wskazała, że pozwem z dnia 9 grudnia 2014 r.

wniosła pozew przeciwko pozwanemu o zapłatę kwoty 80.000,00 zł zadośćuczynienia za śmierć córki. W dniu 31 maja 2016 r. Sąd Okręgowy w K. Wydział I Cywilny wydał w powyższym postępowaniu wyrok uwzględniając powództwo w całości, wskazując, iż odpowiedzialność pozwanego została wykazana m.in. poprzez opinię główną i uzupełniającą dopuszczonego w sprawie biegłego sądowego mgr. inż. K. M.. Z uwagi na wniesienie przez pozwanego w ustawowym terminie apelacji, przed Sądem Apelacyjnym w [...] został wyznaczony termin rozprawy na dzień 15 lutego 2017 r. (I ACa [...]), na której dopuścił dowód z opinii biegłego z zakresu sieci, instalacji oraz urządzeń gazowych, przewodów kominowych oraz wentylacji, który miał wyjaśnić wątpliwości strony skarżącej. Biegły sądowy J. Ł. w swej opinii z dnia 31 marca 2017 r. potwierdził, że pozwany nie zapewnił należytego stanu technicznego mieszkania, przekazał córce powódki lokal niespełniający przewidzianych prawem norm techniczno-użytkowych oraz nie poinformował ją o sposobie bezpiecznego korzystania z lokalu, pomimo, że miał świadomość wadliwości lokalu. Zdaniem skarżącej wnioski opinii biegłego korespondowały również z opiniami biegłego sądowego sporządzonymi w toku postępowania przed Sądem I instancji. Wobec zarzutów strony przeciwnej Sąd Apelacyjny w [...] postanowił dopuścić z dowód uzupełniającą opinię biegłego, który w swej opinii z dnia 29 maja 2017 r. podtrzymał konkluzje zawarte w opinii pierwotnej, co do przyczyn tragicznego zdarzenia. Biegły zwrócił również uwagę, że podnoszone przez pozwanego okoliczności, tj. rzekome zatkanie dopływu powietrza z komina wentylacyjnego oraz zasłonięcie kotary nad wanną nie miały potwierdzenia w zgromadzonym materiale dowodowym. Wobec zarzutów strony pozwanej biegły sporządził kolejne opinie uzupełniające: z dnia 15 lipca 2017 r., z dnia 15 października 2017 r. oraz z dnia 30 stycznia 2018 r. Niemniej zobowiązaniem z 30 marca 2018 r. Sąd Apelacyjny w [...] po raz kolejny zobowiązał strony do zgłoszenia ewentualnych zarzutów do ostatniej opinii biegłego, pomimo iż strony przekazały uprzednio Sądowi swoje stanowiska w tym zakresie. Dalej Sąd Apelacyjny w [...] postanowił wyznaczyć kolejny termin rozprawy na dzień 21 maja 2018 r., która jednakże się nie odbyła z uwagi na niestawiennictwo biegłego sądowego.

W ocenie skarżącej powyższy sposób prowadzenia postępowania przez Sąd

Apelacyjny w [...] trzeba uznać jako bezpodstawny i wydatnie wpływający na przedłużenie rozpoznania sprawy.

W odpowiedzi na skargę Prezes Sądu Apelacyjnego w [...] wniósł o oddalenie skargi, gdyż w jego ocenie, w postępowaniu toczącym się przed Sądem Apelacyjnym w [...] pod sygn. akt I ACa [...] nie nastąpiło naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 12590).

Prezes Sądu Apelacyjnego wskazał, że akta sprawy z apelacją wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w [...] w dniu 26 września 2016 r. i zgodnie z kolejnością wpływu akt został wyznaczony termin rozprawy apelacyjnej na 15 lutego 2017 r. W tym terminie rozprawy Sąd Apelacyjny postanowił uzupełnić postępowanie dowodowe dopuszczając dowód z uzupełniającej opinii biegłego do spraw instalacji gazowej i wentylacji. W toku dalszego postępowania do wydanej opinii zgłaszane były przez apelującego zastrzeżenia, które w ocenie składu orzekającego wymagały kolejno wyjaśnienia przez biegłego.

Zdaniem Prezesa Sądu Apelacyjnego w [...] w sprawie nie było beczynności Sądu Apelacyjnego, a odroczenie rozprawy apelacyjnej związane było z przeprowadzeniem dodatkowych dowodów. Wyjaśnienie wątpliwości odnoszących się do podstawy odpowiedzialności pozwanego wymagało wiadomości specjalnych i zasięgnięcia opinii biegłego, która wyjaśniałaby stanowczo kwestie sporne. W ocenie Sądu orzekającego w sprawie o sygn. akt I ACa [...] dla merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy niezbędne było kolejne odniesienie się przez biegłego do formułowanych przez pozwanego zarzutów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga okazała się nieusprawiedliwiona.

Na wstępie rozważań dotyczących rozstrzyganej sprawy, należy wskazać, że w myśl art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 75; dalej jako

ustawa o skardze na przewlekłość), ustawa ta reguluje zasady i tryb wnoszenia oraz rozpoznawania skargi strony, której prawo do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki zostało naruszone na skutek działania lub bezczynności sądu lub prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze. Celem skargi jest przeciwdziałanie trwałej przewlekłości, zaś jej funkcją - spowodowanie nadania sprawie odpowiedniego, sprawnego biegu procesowego. Służebną rolę pełni tu samo stwierdzenie wystąpienia przewlekłości w postępowaniu (art. 12 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość), jak i możliwość zalecenia podjęcia przez sąd rozpoznający sprawę co do istoty odpowiednich czynności w wyznaczonym terminie, które jednak – co należy pokreślić - nie mogą wkraczać w zakres oceny faktycznej i prawnej sprawy (art. 12 ust. 3 ustawy o skardze na przewlekłość), a także ewentualne przyznanie sumy pieniężnej jako wstępnej (tymczasowej) rekompensaty (art. 12 ust. 4 ustawy o skardze na przewlekłość). Zgodnie z art. 2 wyżej powołanej ustawy, strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie w sprawie trwa dłużej, niż to konieczne dla wyjaśnienia tych okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy (ust. 1), przy czym dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez Sąd w celu wydania w sprawie rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie (ust. 2 zd. 1).

Skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiła przewlekłość, wnosi się w toku postępowania w sprawie (art. 5 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość). Nie jest jednak przeszkodą w merytorycznym rozpoznaniu skargi to, że postępowanie sądowe objęte skargą zakończyło się po wniesieniu skargi (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 2008 r., III SPZP 1/07, OSNP 2008 nr 13-14, poz. 205).

Skarżąca w punkcie pierwszym skargi wyraźnie domaga się stwierdzenia, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w [...] pod sygn. akt I ACa [...] nastąpiło naruszenie prawa skarżącej do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego sformułowano pogląd, że przy rozpoznaniu skargi na przewlekłość postępowania niedopuszczalna jest merytoryczna ocena rozstrzygnięć sądu (por. uchwałę Sądu Najwyższego w składzie siedmiu sędziów z dnia 13 lutego 2008 r., III SPZP 2/07, OSNP 2009 nr 5-6, poz. 85). Dlatego też – poza przypadkiem oczywiście rażącego naruszenia prawa – nie jest możliwe dokonanie przez Sąd Najwyższy ingerencji w sferę dyskrejonalnych uprawnień sądu prowadzącego postępowanie, a do takich należy kwestia dopuszczenia przez sąd uzupełniających opinii biegłego, aż do momentu, w którym Sąd uzna, że sprawa została dostatecznie wyjaśniona.

Skutkiem wniesionej skargi powinna być, pomimo to, całościowa ocena czynności podejmowanych przez Sąd Apelacyjny w sprawie, celem ustalenia, czy nie nastąpiło zarzucane przez skarżącą naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki.

Jak ustalono, akta sprawy z apelacją wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w [...] w dniu 26 września 2016 r. (k. 454). Termin rozprawy apelacyjnej wyznaczono zarządzeniem z dnia 9 grudnia 2016 r. na dzień 15 lutego 2017 r. (k. 455).

Z powyższego wynika, że rozprawa apelacyjna została wyznaczona przez Sąd Apelacyjny po niespełna 3 miesiącach od wpływu akt wraz z apelacją do tego Sądu. Choć ustawa o skardze na przewlekłość nie określa wprost, jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za nieuzasadnioną zwłokę, to jednak w utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku beczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej, która trwa co najmniej 12 miesięcy (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 12 maja 2005 r., III SPP 96/05, OSNP 2005 nr 23, poz. 384; z dnia 16 marca 2006 r., III SPP 10/06, OSNP 2007 nr 7-8, poz. 120; z dnia 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, OSNP 2007 nr 7-8, poz. 121; z dnia 18 maja 2016 r., III SPP 53/16, LEX nr 2056884, z dnia 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16, LEX nr 2122413, z dnia 7 marca 2017 r., III SPP 6/17, LEX nr 2261732 oraz z 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18, LEX nr 2456369). W niniejszej sprawie taki okres oczekiwania na wyznaczenie rozprawy apelacyjnej nie został przekroczony, zatem nie ma w tym zakresie podstawy do stwierdzenia przewlekłości postępowania.

Sąd Apelacyjny w [...] na rozprawie w dniu 15 lutego 2017 r. (I ACa [...]), postanowieniem dopuścił dowód uzupełniający z opinii biegłego instalacji gazowych i wentylacyjnych, „celem ustalenia czy w lokalu mieszkalnym w P. przy ul. T. [...] występowały nieprawidłowości w zakresie dostępu powietrza z zewnątrz i czy miały one wpływ na zaistniałe zdarzenie w dniu 13 grudnia 2013 roku, w wyniku którego śmierć poniosła A. O., czy też przyczyną jej śmierci było korzystanie z pieca gazowego, do którego dostęp powietrza był zasłonięty kotarą w łazience” (k. 460). Biegły sądowy J. Ł. sporządził w dniu 31 marca 2017 r. opinię, w której podsumowaniu sformułował pogląd dotyczący ciągu zdarzeń, które doprowadziły do śmierci A. O. (k. 466-468). Do opinii tej obszerne zastrzeżenia zgłosił pełnomocnik pozwanego w piśmie złożonym w dniu 12 maja 2017 r. (k. 481-488). W związku z powyższym Sąd Apelacyjny w [...] pismem z dnia 18 maja 2017 r. przekazał akta sprawy biegłemu celem ustosunkowania się do zarzutów (k. 494). Biegły w swej opinii z dnia 29 maja 2017 r. ustosunkował się do tychże zarzutów i podtrzymał konkluzje zawarte w opinii z dnia 31 marca 2017 r. (k. 495, 496). Wobec zastrzeżeń i zarzutów strony pozwanej biegły sporządził kolejną opinię uzupełniającą z dnia 15 lipca 2017 r. (k. 520-522). Również do tejże opinii strona pozwana zgłosiła zastrzeżenia (k. 539-543) i dlatego Sąd Apelacyjny w [...] pismem z dnia 15 września 2017 r. przekazał akta sprawy biegłemu celem ustosunkowania się do zastrzeżeń pozwanego do opinii uzupełniającej (za wyjątkiem pkt V i III) zawartych w piśmie z dnia 21 sierpnia 2017 r. (k. 539) - w formie opinii uzupełniającej, którą należy sporządzić w terminie 2 tygodni (k. 546), przy czym z akt sprawy (k. 547, k. 548) wynika, że Sąd apelacyjny monitorował kwestię terminowego wykonania tejże opinii, co obejmowało również czynności obejmujące sprawdzenie prawidłowości doręczenia pisma biegłemu (k. 553, k. 554), a pismem z 17 października 2017 r. ponaglił biegłego (k. 552). Do kolejnej opinii uzupełniającej biegłego z dnia 15 października 2017 r. (k. 560, 561) pozwany pismem z dnia 30 listopada 2017 r., doręczonym w dniu 7 grudnia 2017 r. również zgłosił zastrzeżenia (k. 570-575), co spowodowało, że Sąd Apelacyjny w dniu 16 stycznia 2018 r. przekazał akta sprawy biegłemu celem ustosunkowania się do zastrzeżeń pozwanego do III opinii uzupełniającej (k. 586), w rezultacie czego biegły wydał czwartą opinię uzupełniającą z dnia 30 stycznia 2018 r. (k. 588, 590).

Opinia ta została doręczona stronom – prawdopodobnie omyłkowo – dwukrotnie. Pierwszy raz wraz z pismem z dnia 15 lutego 2017 r., w którym Sąd Apelacyjny w [...] wyznaczył stronom 14 dniowy termin na zgłaszanie ewentualnych zarzutów do tejże opinii (k. 595, 596) i drugi raz – wraz z pismem z 30 marca 2018 r., w którym Sąd Apelacyjny w [...] określił stronom dwutygodniowy termin na zgłaszanie ewentualnych zarzutów do tejże opinii (k. 623, 624) pomimo, iż strony przekazały uprzednio Sądowi swoje stanowiska w tym zakresie. Dalej Sąd Apelacyjny w [...] postanowił wyznaczyć termin rozprawy na dzień 21 maja 2018 r., która jednakże się nie odbyła z uwagi na usprawiedliwioną uprzednio nieobecność biegłego sądowego (k. 654-656). Kolejny termin rozprawy został wyznaczony zarządzeniem Sędziego z dnia 5 czerwca 2018 r. (to jest dnia w którym została złożona skarga na przewlekłość - k. 666), na dzień 4 lipca 2018 r. Na rozprawie tej Sąd Apelacyjny wydał wyrok, którym oddalił apelację pozwanego i zasądził od pozwanego na rzecz powódki 5.400 (pięć tysięcy czterysta) zł z tytułu kosztów zastępstwa procesowego (k. 679).

Zważywszy na wagę i złożoność sprawy, a także znaczną aktywność stron, która miała wpływ na czas jej rozpatrywania, jej dokładne wyjaśnienie i rozpatrzenie przez Sąd Apelacyjny w terminie blisko półtorarocznym wskazuje, że nie jest uzasadniony zarzut przewlekłości postępowania, o której stanowi art. 2 ust. 1 i 2 ustawy o skardze na przewlekłość.

Mając na względzie powyższe Sąd Najwyższy, nie podzielając zarzutów skargi, orzekł o jej oddaleniu na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość.